

ALBINA

Ese de trei ori in septimana: Mercuri-a, Vineri-a si Domitnee'a, candu o cola in-
traga, candu numai diumetate, adeca dupa
momentulu impregiariloru.

Pretulu de prenumeratiune:

pentru Austria:	
pe anu intregu	8 fl. v. a.
" diumetate de anu	4 " " "
" patrarlu	2 " " "
pentru Romani'a si stroinetate:	
pe anu intregu	16 fl. v. a.
" diumetate de anu	8 " " "
" patrarlu " "	4 " " "

Prenumeratiunile se facu la toti dd. corespu-
dinti a-i nostri, si d'adrepulu la Redactiune
Josefstadt, Lange Gasse Nr. 43, unde
sunt a se adresá si corespondintiele, ce pri-
vesc Redactiunea, administratiunea séu spe-
ditur'a cate vor fi nefrancoate, nu se vor primi,
era cele anonime nu se vor publica.

Pentru anuntie si alte comunicatiuni de in-
teresu privat — se raspunde cate 7 cr. de
linie repetirile se faou cu pretiu scadiutu.
Pretulu timbrului cate 30cr. pentru una data,
se antecipa.

Invitare de prenumeratiune

la

„ALBINA“

Cu 1 optovre s. v. incepemu patra-
riulu din urma alu anului cur. si cu oca-
siunea acést'a se deschidu prenumera-
tiuni noue la fôia nôstra, cu conditiunile
ce se vedu in frunte: adeca: 2 fl. v. a.
pe patrarlu, 4 fl. pe diumetate de anu.

Epistólele a se adresá: redactiunei
„Albina,“ Viena, Josefstadt, Lange Gasse
nr. 43.

Rogâmu a fi incunoscentiati de tim-
puriu, ca se ne potemu orientá in privin-
ti'a esemplarielor de tiparitu, si incun-
jurá intrerumperea in spedare.

Redactiunea.

Viena 7/19 opt. 1867.

Semne totu mai multe ni se infati-
siéza pentru a intemeiá presupunerea
nôstra (vedi nr. penult.) cumca genera-
lulu Türr caletorindu prin tierile spre
médiadi de la Ungari'a, face pre comisa-
riulu (daca mai-voiesci, emisariulu) gu-
vernului ungurescu.

Dilele trecute retornandu din Ser-
bi'a, unde pre semne n'avù neci unu re-
sultatu, se oprì la Zagrabia, de unde a-
poi se trimise sciri despre conferintiele
ce le avù Türr cu capii diferiteloru par-
tite croate.

Acum afacerea o lamuresce si mai
bine unu telegramu in „Presse“ de a-
stadi, ale caruicuvinte sunt: „Türr a im-
poteritu in scrisu pre redactorulu unui
diurnalu de aici ca se dechiare cumca
partia deákiana de presentu e gata se
modifice decisiunea dietala in privin-
ti'a Croatiei, astfelu ca Croatia se aiba
numai coronatiunea comuna cu Ungari'a
si numai afacerile comune ce le are Un-
gari'a cu cele lalte parti ale monarchiei.
Diet'a croata ins'a-si se-si aléga repre-
sentantii sei pentru delegatiuni, cari vor
desbate in Viena impreuna cu cei alesi
de Ungari'a.“ — Türr n'ar fi potutu face

asta dechiaratiunea daca i-ar fi lipsitu
impoierirea.

— Cestiunea Romei naintéza fôrte,
séu mai bine dicendu o impingu liberalii
inarmati si condu-si de Menotti Gari-
baldi in contr'a trupeloru papale. Napo-
leone si Victoru Emanuilu se vedu con-
strinsi a-si aretá colórea, a marturisí a-
priatu politic'a ce au de cugetu se urma-
résca, càci in neaptivitate nu-i póte lasá
opiniunea publica.

Guvernulu italianu judeca daca n'ar
fi mai bine se trimite insusi armatele sa-
le in statulu papale, ca nu cumva lip-
sindu man'a lui din acestu miscamentu,
afacerea se iee o direptiune republicana.
La Paris s'a tîenutu alalta ieri unu con-
siliu ministeriale, dupa care se schimba-
ra multe depesie cu Florenti'a, anume se
imputa lui Rattazzi cà nu efeptuesce bine
conventiunea de septembrie, nu grigesce
bine de fruntariile papale, si astfelu
neincetatu trecu acolo trupe noue de li-
berali. Din asta cauza, se afirma cumca
guvernulu francescu a decisu a trimite o
speditiune noua la Rom'a, sub comand'a
generariului Dumont. Unele foi insira
dejá si numele nâiloru francesci si nu-
merulu ostasimeii pentru acést'a spedi-
tiune.

In Itali'a tóte diurnalele, si cele gu-
vernamentali, combatu interventiunea
francesca, si se afirma cumca guvernulu
italianu din a sa parte a si trimisu cate-
va nâi de resbelu ca se pazésca malurile
statului papale, éra candu va prinde ve-
ste despre cugetulu Franciei, elu va si
intrá delocu in Rom'a, naintea franciloru.

Precum se vede din acestea, aface-
rea este chiaru in momintele decisiunei.

Spani'a a imbiatu asilu Santitei Sale
Pontificelui, care inse, precum se crede,
nu se va departá din Rom'a. Acést'a i-a
suatuit'o si reprezentantele Austriei.

Dram'a constitutională in Cislaitania.

(S.) In fine pe aren'a parlamentaria
din Vien'a se petrech actulu antaiu alu
dramei nôstre constitutionale. Cele patru
legi fundamentali, anume: un'a despre

drepturile generali ale cetatianiloru, alt'a
despre poterea esecutiva, a treia despre
poterea judetiala si a patr'a despre fo-
rulu imperiale, precum si revisiunea le-
gii de statu din 26 fauru 1861 despre
representatiunea centrala a tieriloru asiá
numite ereditarie sunt votate si accepta-
te de cas'a ablegatiloru. Resultatulu a-
cest'a ar fi firesce mai eclatantu si mai
imbucuratori, de s'ar fi fostu votatu a-
ceste legi cumpenitórie cu unanimitate,
inse nu s'a intemplat din caus'a, cà ab-
legatii poloni si cei din Tirolu, cu tóte
cà la desbaterea speciala a constitutiunii
luara parte, se retienura de la votare la
cetirea a treia; dara totusi aflâmu a fi
unu semnu bunu pentru durabilitatea a-
cestoru legi importante, de óra-ce nume-
rulu votantiloru trecù preste dóue din
trei parti.

Nu potemu negá, cà si nóa ni erá
mai cu placere, daca unele din acele de-
cisiuni ar fi fostu facutu mai multe con-
cesiuni pentru autonomi'a tieriloru res-
pective a dieteloru, éra in altele daca
s'ar fi fostu defiptu mai respicatu si mai
specialminte drepturile politice ale na-
tionalitatiloru. Totusi inse cumpenindu
pe de o parte, catu de angustu erá de-
semnatu cerculu de autonomia alu tieri-
loru in patent'a din 26 fauru 1861 si cà
despre egalitatea drepturiloru politice
ale nationalitatiloru pana acum nu aflâmu
neci o iota, éra pe de alta parte privindu
la impregiarerea trista, cà tierile ce se
tîenu de corón'a Ungariei pierdura si
autonomi'a de pana acum éra recunos-
cerea egalitatii politice a nationalitati-
loru si indreptatirea limbeloru diferite in
dieta, oficiu, scóla si biserica se totu a-
mena, suntemu de parere, cà tierile si
nationalitatile reprezentate in senatulu
din Vien'a de asta data potu fi impacate
cu cele decise.

Catu despre libertatile cetatiene per-
sonali si despre garantiile pentru drep-
turile consitiunali, mai cà se concese
totulu, catu intre impregiarile presente
e cu potintia. Dara si in alte privintie a-
flâmu decisiuni, in cari zace cate unu
simbure bunu alu principiului federalis-

ticu, buna óra alegerile pentru senatu
prin dietele tieriloru, si nu direpte, pre-
cum li conveniá mai bine centralistiloru.
In genere e mediulu séu tienórea deci-
siuniloru de acelu feliu, cà si legile spe-
ciali se potu esplotá cu succesu in favó-
rea federalismului si alu nationalitati-
loru, si prin urmare va depinde de la
desteritatea si tactulu dieteloru, a-si im-
propriá unele altele in favórea tieriloru,
éra de la barbatii ce stau in fruntea na-
tionalitatiloru, a deduce drepturi speciali
pentru diferitele nationalitati.

Dreptu cà bucuri'a despre resulta-
tulu acest'a e inca in man'a stanga, de
óra-ce aceste legi vor se tréca inca prin
alu doile focu parlamentariu in cas'a ma-
gnatiloru, si apoi prin alu treile ad. con-
siliulu corónei; dara respunsulu celu de
te Majestatea Sa la adres'a celoru 25 de
prelati cat. ni dà sperantia buna, cà ace-
le legi fundamentali, póte afara de unele
modificatiuni, pre care si noi le-amu do-
rí, voru remané neschimbate, de óra-ce
insi-si consiliarii corónei, cari sunt ab-
legati in senatu, au votatu impreuna pen-
tru densele.

Cugetandu asiá dara a fi absolvatu cu
totulu actulu antaiu alu dramei nôstre
constitutionali, ni mai remanu inca dóe
si anume unulu despre regularea referin-
tielor confesionali, éra altulu despre a-
planarea negótielor financiale. Ce se a-
tinge de obieptele confesionali, intre ca-
re ocupa loculu antaiu sórtea concordat-
ului, vor veuf la rondu in septeman'a
venitórie, éra dupa aceea se va produce
si caus'a finantiloru comune si special-
minte ale celoru ce se referescu la tierile
ereditarie si ale Ungariei. De voru suc-
cede si acestea, atunci se va poté dice,
cà a succesu dualismulu.

Inse ca dualismulu se aiba viétia
durabile, ar fi se-si tempésca catu de
catu tóte marginile acute si ast'a nu numai
in cele, in cari se atingu intre sine Vie-
n'a si Pest'a, ci si in cele ale fie carèi
partii de imperiu. Noi intielegemu aici
impacarea tieriloruce se tîenu de corón'a
Ungariei si a nationalitatiloru. De asta
iérna audimu predicandu-se in Pest'a

FOISIÓRA.

Fragminte din desbaterile societatii acad- demice. *)

Mai multe discursuri tîenute in sinulu
societatii academice ar fi meritatu cu totu drep-
tulu pastrarea si impartasirea loru la publiculu
celu luminatu alu natiunii. Voindu Ddieu, a-
semenea desbateri, póte si mai interesante de-
catu cele din estimpu se voru audí si in anii
urmatori; erá inse bine ca acestea din estimpu
care se potu considerá ca fundamentulu celoru
viitóre, se fia fostu pastrate nu pentru gloriol'a
membriloru respectivi, ci pentru interesulu co-
munu. Ci totu inceputulu este greu, éra acést'a
este unulu din cele mai grele, Unele propuneri
séu amandaminte motivate s'au alaturatu la
protocólele dilei; acelea se vor vedé atunci
candu se vor publicá in Bucuresci cu spesele

societatii. Noi din parte-ne ni-amu pastratu une-
le dise mai memorabile, cum si unele puncte, a-
supra caror'a decusera discusiuni mai calduróse.

In cateva siedintie ale comisiunei filologi-
ce a fostu multa disputa, déca este se se accepte-
séu nu, in Abedariile romanesci alfabetulu in-
tregu usitatu in Abedariile curatu latinesoi.
Unii cereau se intre pana si Ph si W ca litere.
Resultatulu a fostu celu care se vede in pro-
pusetiunea facuta de d. Cipariu, cà s'au primitu
numai 25. —

Asupra aplicarii litereloru h, l, n, z au
cursu dispute lungi si uneori fôrte animate.
Dni Macsimu si Carageani voiau de ecs., ca in
locu de chiama se se scrie cliama si totusi se
se pronuncie chiama, in locu de ómenii se se
scrie omenii ca si in dialectulu macedoromanu,
éra h se fia consideratu numaica necesariu pen-
tru cuvinte de origine strrina. Cu n s'a per-
dutu multe óre de disputa fara resultatu, pen-
tru cà cati-va membri cereau cà in verbe, ca re-
manu, punu se se scrie remaniu, puniu si totusi
se se pronuncie remaiu, pui. Opusetiunea cel-
lor'a lalti fû in acestu punctu atatu de constan-
ta, in catu din acést'a cauza vedindu-se cum di-

lele sbóra, proiectulu comisiunei se delaturá si
se acceptá de base celu mai scurtu si simplifi-
catu alu dlui Cipariu. Anume in siedintia din
26 Aug. v. enuncia si d. Cipariu: Etimologi'a
se mérga numai pana unde suferu usulu limbei.
In aceiasi siedintia d. Eliadu recomandá cu
totu adinsulu ortografi'a lui Petru Maioru, pe
care inse d. Cipariu o combatù in unele parti
ale ei.

Totu atunci se intoná tare de catra alti
membri, ca se nu silimu pe romani a alergá
la limb'a latina, pre catu timpu etimologi'a si
analogi'a limbei proprie li póte fi de totu aju-
torulu.

De alta parte se aruncá intrebarea, déca
se cuvine ca la regularea limbei romanesci se
consultâmu cu privire la ortografi'a si la forme
nu numai pre ambele dialecte (dacicu si mace-
donénu), ci si pre toti provincialismii si pe tóte
gergurile (jargon, Kauderwelsch). Respunsulu
fu cà trebuie, inse asiá ca nu cumva se sacri-
ficâmu la oativa provincialismii si gerguri nici
legile generali ale limbei si nici chiar pro-
nunciarea (fonetic'a) acceptata si domnitóre la
partea cea mai mare a natiunii.

In o alta siedintia si enuncia urmatorulu
adeveru comprobatu de esperinti'a tuturoru se-
coliloru la tóte popórale: Nici o limba n'a po-
tutu impacá toti provincialismii si tóte dialectele;
nici a nôstra nu le va poté impacá. Unu
dialectu se cultiva, éra celelalte i vinu numai
in ajutoriu.

Cu respecu la dialectulu macedoromanu
se puneu intrebari ca acestea: Care este nume-
rulu macedoromaniloru? Cata este literatur'a
loru? Au ei numai unu dialectu in tóte pro-
vinciile dintre Adriatic'a si Négr'a. Care sunt
provincialismii loru?

Societatea academica se va vedé constrin-
sa a tramite filologi corespondenti acolo la faci'a
locului, precum a tramisu academi'a magiara
in Moldov'a, in Caucasu, in Tibetu si chiaru
in China.

In favórea lui H ca litera romanésca s'au
produsu vocabile, precum hamu, hatiu, hai, hei,
hebeucu (dela hebes), hemesitu (dela fames),
hidu (faedus, franc. hídeuse), holbatu, holteitu,
hora, huma, hoburezu si cateva nume proprii,
precum Horea, Hunedór'a, Huiedinu, Husi,
care tocma se fia fostu straine, astadi nu le mai

*) Le publicâmu in estrasu dupa „Gaz. Trneci.“

principiul de paritate între țările Ungariei și cele l'alte ale Monarchiei. Ei bine! acestu principiu de paritate s'a primitu acum în Vien'a și ac' se și procede întru întielesul lui. Dara de e odata paritate, apoi se fie paritate în tôte și pentru toti și în un'a și în alta parte a imperiului. Se pare că în Pest'a se explica acea paritate în acelu modu, ca adeca se fie magiarismulu în țările Ungariei ace'a, ce fu mai înainte germanismulu preste totu. Dara precum se precepe din legile fundamentale de statu dejá votate, în Vien'a e mai multu cumpetu în privinția acésta, ac' nu se eschide cu totulu neci principiulu federalisticu, neci nu se calca în picioré egalitatea politica a naționalitatiloru. Dicendu cu putiene: în Vien'a e dualismulu stemperatu și diresu prin federalismu.

Ast'a ar fi se serbéeca și reginulu din Pest'a de modelu și indemn, daca e vorb'a de o durabilitate ale celor'a ce se facu, căci în unu organismu de statu ca și în fie-carele altu corpu organicu e numai atunci viétia și durabilitate, daca tôte organele, din care constá elu, se afla în o stare și activitate normala. —

Parere magiara semi-oficiala despre Romania.

În nr. tr. promiseram a luá cunoștința despre parerile lui „Magyarország“ atatu în privinția României, catu și în privinția romanilor din c'ce de Carpați. În punctulu din urma înse gasim în acelu organu numai nisco agramadiri de cuvinte a caror'a logica și interesu politicu e mai micu de catu se merie reproducerea. Se p'ote că agramadirea și-are cauza naturala în acea că barbatii de la putere n'au ori nu știu înca stator' o procedura chiară ce ar fi s'o observe în privinția romanilor. Acésta lipsa de claritate o veduram și la „Presse“ carea voindu a ne capacita, cadu în peccatu d'a ni trimite mai multe espeptoratiuni de catu argumente politice.

În punctulu antai, cu privinția la Români'a, se pronuncia acelu organu semi-oficial în cuvinte mai precepute. Éca aci cuvintele lui „Magyarország“ nr. 194 de mercuri 16 octobré:

„Principatele moldo-romane au o constituțiune atatu de liberala, în catu pre langa garanti'a poteriloru mari europene ar poté traf în fericiere, pentru că drepturile de suzeranitate — esistente mai vertosu de nume — ale Sultanulu nu impedece desvoltarea poteriloru spiritu-ali și materiali ale națiunii, prin ce prosperitatea țerii s'ar poté întemeia pentru tempu îndelungatu și totodata s'ar ascurá și venitorulu mai ferice.

„Dara ministeriele moldo-romane, cari neincetatu se schimba unelo pre altele și guvernéza fora de tactu, au ajunsu pre cale retacita candu au crediutu că unu statu micu, care trasese din garanti'a altor'a, ar poté jocá și poli-

ca de putere-mare, și cumca un'a din problemele capitali li-ar fi a atitiá în contra loru opiniunea publica a poteriloru mari învecinate.

„E naturalu că pre asemene cale barbatii de statu moldo-romani nu potu castigá resultat, pentru că au datu cu securia într' unu lemnu prè mare. Pre candu se întoreu pre langa resboiulu (de tiesutu) politici de putere mare, pre atunci afacerile finantiale ale țerei mici ajunsera în stare asié de sleita, catu astadi nu potu satisfacé pretensiuniloru creditoriloru statulu, cassele principatorulu nu sunt în stare a respunde interesele decurse, respingú destórcerea cupónelor de la obligatiunile rurali, din acea simpla cauza că n'au bani. Totusi o partita și astadi viséza d'aceca, cum va avé Romani'a la primavéra o armata de 100,000 de insi, și că acésti'a ce înființia suprinđiatóric va avé a supra poteriloru vecine. Acésti ómeni ce viséza uita că fora de bani nu se p'ote înființia armata, și că în epoc'a perfectiunii sciintieloru de specialitatati numerulu numai de sine nu p'ote fi factoru decisivu neci pre campulu de bătălia. Dar parti'a reprezentata de „Romanulu“ și imaginéza dejá aceste legiuni umilitóric și nu vede că sub picioréle ei se desface pamentulu, care inghitire ameninția și unitatea abid întemeiatá a principatorulu unite. Se bucuran înainte și înca f'orte multu, vedindu că se întemeieza armate spre superarea altor'a; desbinarea creșce din di in di mai tare între Moldova și Români'a și pe fie care peptu adevératu românescu lu umple cu ingrigiri grele, despre intemplantile ponderóse ce s'ar poté nasce, de órace se știe că în Moldova muscanuluinea atitiá foculu desbinării și cumca ce foliu de amica este acésta putere nedependintiei; acésti'a a cunoscut'o poporulu României în tempii cei mai vechi, den esperiintie numeróse.

„Deci au constituțiune liberala, nependintia mai de totu completa, unu poporu omogenu, protectoru domnitoriu și binevoitoriu — și totusi astfelu de resultatú intristatoriu? ce p'ote fi caus'a? ace'a, că barbatii de statu ai României au nemicitu puterea țerii, s'au apucatu de întreprinderi aventurióse, întrelasandu organizarea de lipsa pentru patri'a loru propria, — căci n'au știutu se traga paralela între ce este frumosu în idealitate și între ce este realisabilu în praesa. Au avutu mai multu de catu unu diecteniu pentru organizarea interna a statulu, pentru întarirea lui, și totusi vigelielle europene ce stau la pragulu usii i afla nepregatiti: au visatu și viséza de întemeierea unei imperatii mari, și ei neciau lasatu neciau potutu legá pe cele dóuce principate mici, n'au potutu se le contopéscá într'unulu cu unificarea intereselor deosebite.“

Aradu, 15 opt. 1867.

Desi cu ocaziunea tramiterii articolulu meu din 20 sept. a. c. (în nr. 102) eram resolutu a nu mai scrié în obiectulu disputei începutu cu Dlu M. totusi împregiurarea, că totu atunci Dlu Isifu Popoviciu, d'in cauza că în conceptulu meu s'ar reduce unu esemplu la person'a Dsale, pe langa insirarea motiveloru sale pentru cari ca asociatiunea și peste totu cu binefacatoriului sei ne potendu fi de o parere, se afla îndreptatitu a scrié în contr'a asociatiunii, și dupa marturisirea credeului seu facia cu sco-pulu asociatiunii, între alte pamflete dice din

punctu de vedere politicu cumca: „romani cei mari de pe atunci (în care bagséma și pe mine me numera) *relatiunéza adi oficiosu* (desi eu de la începutu am fostu totu dirigatori centralu, și relatiunarea nu cade în sfer'a mea) *că poporulu romanu e stricatu etc. și cumca copilulu injura pre parinti' sei numai ca se se întaréscá în postulu seu castigatu prin o maniera rusinósa, desertandu de la una flamura și trecendu la alta pana atunci injurata și afurisita*, — nu me lasa se depunu p'én'a fora a nu me cunóscé cu toti colegii mei deodata vinovati calumnielor temerarie a Dsale, des' împregiurările nu-mi permisera a face acésti'a de locu dupa ivirea articolulu mentiunatu. —

Déca în articolulu meu din nr. 102 într unu tonu mai susciatu am atinsu susceptibilitatea on. redactiuni, me rogu în interesulu obiectulu de sub întrebare pentru indulginti'a, ce din partea On. redactiuni eu atata mai alesu potu sperá, căci pentru unii termini, de cari din motive prè demne de a se luá în consideratiune m'am folosit, — On. redactiune în observatiunea sa cea lunga cu nemic'a nu mi-a remasu detórcé; — căci spre orientare trebec se descoperu, cumca și Dlu Lunceanu rectius I. Popoviciu și Dlu M. ca notariu alu asociatiunii din îndrumarea directiunii li-am respunsu, — și asiá cu respectarea aceste detorintie speciale indoitu am fostu deobligatu a redicá cuvintu în interesulu asociatiunii. — Au dóra se fiu capitulatu cu colegii mei d'impreuna? Acestu arborelu planandu plantatu în pamentu petrosu, ca pazitori chiamati, se-lu lasámu préda omideloru; — se lasámu ca nesce copii ingradi, — cari dupa ce insisi s'au nutritu din pómele lui, cu petulantia condemnabila cauta se-i rumpa și crengile, ca asiá ciungaritu se nu mai rodéscá pentru alti teneri lipsiti? În asomenea împregiurari directiunea asociatiunii cu totu dreptulu se p'ote machni, — déca la o f'óia naționala n'are spriginu de felu, ma e privita de parte litiganta(?) facia cu copilulu celu petulantu. —

Popórale colocitóre sunt norocóse a avé sute și mii de teneri stipendiati, — dar nu vedem veri unulu, care se se téma ca Dlu I. Popoviciu, că prin recunóscerea beneficiulu primitu s'ar face cameleonu cu mii de coloru.

Poté credé Dlu I. Popoviciu, că publiculu cetitoriu, care știe prè bine ce detorintia au tenerii nostri cei stipendiati fatia cu asociatiunea și peste totu cu binefacatoriului loru, — va judecá fora partialitate despre ratiocinabilitatea principiiloru Dtale. „*Trebec se scri Dta Dle G.* — dice Dlu I. Popoviciu spre motivarea portarii sale, — *că prim'a comóra pentru unu omu este nedependinti'a sa.* — *Dara Dta prin ieremiad'a Dtale despre nemulțamirea ajutoratiloru ti vindi tendinti'a d'a preface pre omulu ne-aternatu sclavu, și consciinti'a în servilismu, primele conditiuni pentru derimarea totala a societati' omenesci.*“

Adeca facendu-se Dlu P. membru alu asociatiunii pentru cultur'a poporulu romanu și-ar perde independinti'a sa, ca prim'a comóra pentru omu. (!) Membrii asociatiunii sunt prefacuti din ómeni neaternati în selavi cu consciinti'a de servilismu, și supusi conditiuniloru ce ducé la servilismu. (!) Minunatu ratiociniu!

identiecu eu: mus syllaba est; mus autem caseum rodit: syllaba ergo caseum rodit. — Quid mihi lusoria ista proponit? sic itur ad astra? (întréba Senec'a la epistóla 49) Ergo reduce te abistis exceptionibus et prescriptionibus philosophorum!

Motivele Dtale Dle P. sunt delincaementulu arhitectonicu a basei din care publiculu cetitoriu și-va mesurá marimca întieptiunii, cu care te ai înzestratu bagséma în scóla de la Elis. Dar ce vorbescu — ? Pyrrho singuru te-ar gelf se te póta audí! Aci apoi e mai evidentá aberratiunea în conceptulu Dtale, decatu ce'a ce ti s'a parutu în conceptulu meu numitu „literariu.“

Candu voiesci dta se-ti sustieni independinti'a, — tractéza cu ea ca cu unu sclavu, — déca tocma prin crutiarea ei nu voiesci se devini sclavulu independintiei. — Departe se fie a te silí cineva ca se f'fi membru alu asociatiunii, careia Dta din o parte mai mica a membriloru ce-o potusi vedé întrunu numeru alu Albinei ti place ai numerá dilele, — înse prin finiculu veduvei ce ca romanu din deschilinita detorintia a-i fi contribuitu pentru cultur'a poporulu nostru, — credu că totusi nu ai fi devenitu sclavu, cu atata mai putienu cameleonu cu o mii de coloru, decatu numai romanu cu o coloré mai espresa.

Independinti'a omulu e mai pretiósá decatu ori-ce beneficiu, — ai dreptu; înse și între marginilo cele anguste a conceptulu Dtale — independinti'a tocma atunci și-o perde omulu candu priméscé beneficiulu, și nu candu celu putienu crutia pre binefacatoriulu seu.

Cocostereculu lui Isopu înca bagséma în dependinti'a a luatu de la lupu, candu din facere de bine i-a scos osulu (lips'a) din gârcelenu, candu erá se se ineece, din care cauza lupulu în locu de recunosciinti'a acceptata i respunse, cumca se-i para bine că sciendi osulu și-a potutu scóte și capulu seu nevatematu îndereptu. Grauntiele bagséma a caditu între spini, — deci semenatoriulu n'are ce aseptá.

Placa f'fi și mai departe Dle P. neaternatu, nu-ti stricámú voi'a „pentru că de órace numai omulu întieptu — dice Senec'a în epistóla a 3 cumpenesce, de la cine? ce? de cate ori? și catu a primitu? numai celu întieptu și aci fi multiamitoriu, pana candu celu fora de minte, séu nemic'a séu mai putienu, séu în locu nepotrivitu se aréa multiamitoriu; séu aceca ce ar trebú cu modru se restituéscá, o arunca în oculii binefacatoriulu.

Parerea Dtale singuratica e prè putiena ca se créda cetitoriu, cumca ori adunarea generala, careia i-ai denegatu caracterulu literalu, ce neci singura nu și-a arrogatu neci candu, ori directiunea aceleiasi, *desbate și întocmesce lucruri publice pe cale rea, pe cale ce duce la stricatiune (!)* documentéza, și-ti va crede; căci la d'in contra ti-va poté dice cu profetulu (Davidu s. 51) *Libit'a tóte cuvintele cufundaii limb'a vicléna, — nedreptate mai vertosu de catu dreptatea!*

Dlu J. Popoviciu spre a-mi dá Iovitura și mai mare, recurge la argumente și pe terenulu politicu dicendu-mi urmatórele: „*Nu faci bine Dle G. că te provocu la G. Pop'a? se fie omulu catu de mare întieptu totusi se p'ote insiclé amaru, s'a insiclatu si G. Pop'a amaru și înca nu în mine*

poti desradeciná din limba cu neci unu modu și neci că trebú so le desradecinezi, déca nu-ti vrei reulu ton, pentru că de ces. Horea este nume istoricu, nume conerescutu cu istoria națiunii românesce, din care nu vei mai poté face Orea, precum neci din Hora nu vei face óra, neci din hai ai, neci din hamu amu etc.

În favórea lui z s'au adusu între altele zama, zeru, zelu, zóla, buza, urezu (oryza) cum și mai multe nume proprie adoptate definitiv în limba, precum Zoe (femeia), Zabulon, Zevedeiu, Zoroastru, zodiacu, zefiru, zenitu, apoi, chiar dupa gramatic'a și principale dlu Cipariu, aplanezu, fixezu, determinezu, razemu, romaniza, armoniza, urméza etc. etc.

Qu a fostu batutu de toti din limb'a romanéscá afara de d. Eliadu, s'au invoitu înse cu totii, ca precum K asiá și Qu se se serie anume în numele proprie curatu straine.

Despre e în locu de i la dente, lente, mente, argentu, senc, mene, prende etc. etc. înca a fostu dispute mari, din cauza că mai multi membri nu se invoira neci decum, pentru ca principiulu etimologicu se fia împinsu pana în latinia și pana acolo, în catu se se altereze chiaru acea parte a pronunțării românesce, care

este comuna tuturor romanilor din tóte țările asiediate între Dunare, marca n'gra, Nistru și Tis'a. Argumentele aduse pro și contra cu acea ocaziune erau f'orte interesante, maiortatea înse cumpeni pentru pastrarea în asemenea casuri a pronunțării de astadi, ca adeca se se serie i precum se și pronuncia. Totu asiá voiá maiortatea că o și u se se serie totu cum se pronuncia în vorbele în care se schimba o în u, de ces. pociu, putere, pututu, jocu, jucare, jucatu, din cauza că asemenea capritiuri parute a le limbei sunt cerute chiar de geniulu ei, de eufonia și adesea de prosodia, apoi alte limbe sunt încareate cu mii de exemple de felulu acesta.

Mare rola au jucatú în decursulu desbatoriloru ortografice despre o parte Principia dlui Cipariu, éra de alt'a cartea titulata Nouvelles loçons sur la science du langage. Cours professé a l'institution royal dela Grand-Bretagne en l'année 1863. Par M. Max Müller professeur a l'université d'Oxford. Traduit de l'anglais. Paris 1867. Acca carte de altmintrea interesanta, erá desu citata mai alesu în sedintielle din 7/19 și 9/21 Septembre în contra etimologistiloru prè riguros.

Dictionariulu. „Cartea numita dictionariu este pentru oricare națiune acea ce este Biblia pentru lumca creștinéscá.“ Acestu mare adevéru se pare că lumina din oculii, prin urmare din sufletulu facarui membru alu societati' academice de cate ori se luá în discussiune compunerea unui dictionariu românescu dupa tóte regulele statorite la alte popóra prin sciintia. Limb'a este sufletulu facarei națiuni. Pastrati, cultivati, inavutiti, stimati și aperati limb'a și voi ati salvatu națiunea. Nu-mi vorbiti de alte ocupari, candu națiunea are a se ocupá pe sineși însasi prin puterea limbei proprie. În seclulu nostru și de acum înainte cucerirea cea mai sigura și mai duratóre este și va fi cucerirea morala prin limba. F'orte bine știu acésti'a alte popóra, se o scimú noi.

În anii trecuti s'a publicatu la București unu premiu Zappa de dóua mii galbini pentru compunerea unui dictionariu completu. Nimene n'a cutezatu a se apucá de lucru. În un'a din sedintielle societati' academice dupace se lamurisera fondurile ei, Baritiu cerú a se publicá unu premiu de trei mii galbini. Celor'a laltí membri li s'a parutu și acelu premiu prè micu, pentru că ei au cumpenitu și mai bine de catu

confratele loru marimea problemei. Urmarea fu, că numai pentru culegerea de materialu crudu se destinara una mii și cinci sute (1500) galbini.

În un'a din sedintielle comisii filologice tienneu în locuinti'a dlui Cipariu sér'a de la 8 1/2 pana la 12 óre din nópte s'a discutatu numai modulu compunerii unui dictionariu.

Sedinti'a aceleiasi comisii tienneu la d. Al. Romanu a fostu și mai interesanta. Se culegemu, dise atunci d. Cipariu: 1. tóte vorbele cunoscuté și adevérite de romane; 2. tóte cate se afla atatu în limb'a romanéscá, catu și totodata în vreun'a din limbele neolatine, precum italian'a, franc'a, spaniól'a, portugál'a etc.; 3. tóte vorbele de origine dubia.

La aceste d. Laurianu: Se între tóteverbele populare curatu românesce. Se se adauge și tóte cele tehnice, adica de arte și mestesuguri. Se nu între înse în dictionariu vorbele slavóne v'rite numai în cartile bisericesci fara trebuinția. Totu Laurianu este de opiniune, ca mai înainte de a se compune dictionariulu etimologicu se se compuna unu glosariu séu vorbariu mare, cum am dice preparativu, carele se cuprinda întrég'a materia a limbei, cata s'a

și chiar în Dvôstra totu la olalta etc. Romanii de atunci relatiunea etc. (ca mai sus) dă-i pace se dorma (Pop'a) senu a descepte se véda ce s'u alesu din lurareea sa! Ia ce am respunde, cumca mie de elu nu mi place politic'a, și mi-ar fi mai plătu se nu me siliesci Dle P. în interesulu meu și a tuturor'a la olalta, — cu cari te lupti ca nu Horatius Coeles, — a venturá în publicitate — desí numai' pe scurtu — asiá lucruri în caro on. publicu cetitoriu va avé unu prospectu chiaru despre adevérat'a pusetiune a romaniloru fatia cu restauratiunea trecuta, la care judezi, éra Dta numai te vei necagi și mai ve. —

Eu ti credu Dle Popovicu, că umbr'a neoritorului G. Pop'a pentru Dta e furia, ce te persecúza neincetatu, pe cum voiu aratá mai vale, din care cauza doresci ca se dórma, și nu se mai pomenéscá! se nu se pomenéscá! el'a a caruia icona chiar si la tierani sermani poti vedé pe parete de arondulu cu a santieru, — desí nu toti bietii tierani au acel'a-si obligamentu de pietate catra densulu, care ai avé Dta; — nu póte fi dara mai mare inuria de la unu copilu, decat'u a Dtale, candu pretindi, ca se nu ne ocupámu cu G. Pop'a. Particularele motive ce pre Dta Te facu a Te afurá de numele densului, nu ni pot'u fi motive si nóa, ca se-ti implinimu pot'a. —

Spre chiarificarea nóstra a tuturor'a la olalta am a descoperi, cumca: intelegintia romana din acestu comitatu în urmarea restitutiunii comitetului cottense din 1861 fiindu ingrijita pentru rezultatulu restauratiunii, carea se apropia: din cauza că în acelu comitetu magiarii, cari de la alegerea ablegatiloru dietali din 1865 nu prè bine armonisau cu noi, sunt în majoritate însemnata, — au alesu din sinulu unu comitetu centralu spre a face toti pasii necesarii, prin cari numai s'ar poté produce unu rezultatu catu mai favoritoriu pentru noi; — acestu comitetu la provocarea magiariilor și respectiv a partidei deákiane, carea intru atát'a de latise, încatu vedeamu acolo figurandu și preonii romani din turm'a cea mitutica la care în urma s'a stracoratu și Dlu J. Popovicu, — după autorizarea primita de la inteligintia inaréga, a imputeritu pe patru individi independinti ca în privint'a proportiunii numerice a posturiloru diregatoriali între romani și magiari se pacteze precum singuri voru aflá de bine, căci la din contra magiarii erau gat'a, precum ni-au spusu verde, a face restauratiunea în fora de noi, candu apoi luandu afara dóra pe atí-va de colóre mai putienu espresanationala, noi remaneamu toti plugari fora plugu și pámentu, éra despre libertatea si averea romanulu dispuneau altii fora incurgeroa nóstra. —

Atatororii nostri alesi de noi insine si cu autorizaro din partea inteligintiei comitatului in regu, au pactatu, si desí nu ne potemu din deplinu imbucurá de rezultatulu pactarii, din cauza că la unele pretensiuni ne relassavere a magiariilor, numai ca se nu jertfim totulu pentru putienu, — a trebuitu se se faca si din partea nóstra concesioni, — totusi lauda Domnului rezultatulu alegeriloru in genere arata mai favorítóre proportiune numerica pentru romanii din acestu comitatu de catu cum a fostu cea provisoriala; — ce fora privire la person'a s'a, credu că si Dlu P. crede si scie, si nu me va

sili a face mai în urma o paralela autentica între organismulu magistratului absolutisticu trecut si între celu de prezentu. —

Nu voiescu eu prin aceste, pusetiunea nóstra locala facia cu pretensiunile ce le avem cu nationalitate precumpenitóre, a o ilustrá de favorítóre, ferese-me Dómne de a negá multi-mea raneloru a caror'a vindecare pentru noi e necesitatea cea mai urgenta; — dar dupa aceea convingere pe langa ori-ce tactica cu puterea morala mai multu a se eluptá n'a fostu cu potintia. Pe langa aceea ne-amu conservatu din deplinu si aceea ce serviá la cati-va dintre noi de motivu, ca se nu pactámu cu magiarii, — addeca romanii nou alesi în urmarea pactarii cestionate ne fiindu siliiti din casa in casa a umblá se cersiesca voturi, precum facura cei mai multi magiari, si au conservatu onórea nationala si independintia de caro diregatoriu are lips'a cea mai mare. —

Standu asiá lucrulu Dle P. spre acoperirea golitatiei calumnieloru Dtale pentru care neci din compatimire nu voimu a te cercá pe alta cale, te rogu si pretindu anumesce - mi baremu unu membru romanu ori magiaru din totu comitetulu comitatensu la care m'asiu fi deponitu cu séu ceialalti colegi ai mei a cersí votulu! fá acést'a te rogu că nu mi place se fi omulu intunereculu!

Accea inse seimu toti Dle, cumca spre a se implini prorocia lui G. Pop'a, carele precum si insusi recunoscí ti a disu între martori oculari, că *vei fi celu d'antaiu, care te vei aruncá in bratiile strainiloru.* — uniculu Dta te-ai afiatu care dupa ce te-ai opusu pactarii, ba dupa datina-ti te ai ocupatu si cu caracterizarea personeloru pactante, totdeodata pe ascunsu intru atát'a ai nepastuitu cu cersitoria pre Comitelo supremu, in cata a adusu tréba Dtale si in conferint'a preliminaría; in urmarea careia peste voia Dtale ti veduramu panur'a atletiei Dtale asiá precum intru adeveru se afla. —

Cine s'a aruncatu dara cu maniera rusinósa in bratiile strainiloru? Dta singuru, Eu sum de vina dóra că Comitelo supremu candidandu-te mai de multe ori, tot deun'a ai caditu ba neci ecou n'a datu numele Dtale in publicu! Si totusi nescari ómeni ca Dta nu progetati a ne descrie pre noi *toti la olalta* in faci'a lumii: *cumca noi suntemu copilulu, care inceputa pre parintii sei numai ca se se intarésca in postulu seu castigatu prin o maniera rusinósa etc.!*

— — — O stulta, o putida certe Scriptorum turba, Anticyris purganda duabus! — — — alios vexatis et ipsi?

Nec parcit cuiquam vestrae petulantia linquae!

Sic obsceni homines plerumque obscena loquuntur!

Sed mihi non desunt solatia debita, nameum

Scribant, ut magnam possint occquirere laudem,

Magnam ignomeniam pro laude, et dedecus ingens

Aeciisunt: — — — (Paliugeni lib. I)

„Binele comunu li érá pretestulu, a devoná la potere li orá temelulu celu adevératu.

In certele sale nici scopu nici mesura nu cunosseau“ dice Salustiu (capu XXXVIII) despre

tenorimea, care grupata pe langa Catilin'a, cautá cu tóte medilócele se imprascie senatulu, ca apoi se póta restorná imperiulu romanu. —

Lasa-te Dle I. Popovicu, nu fii registrulu fapteloru altor'a, ci cautu se recunoscí, că esti reu dóca voiesci se fii bunu.

Ioane Goldisiu m. p.

Romania.

În „Romanulu“ d. C. A. Rosetti publicat unu siru de epistóle politice adresate principelului Cusa la Viena. D. Rosetti spune că îndatinatu a desbate cu stápenii nu cu servitorii. Aréta absurditatea aceloru sperantii cari credu că Austria ar poté repune pre Cusa pe tron si a-lu sustiené. Demustra cu fapte storice că nu se pot'u sustiené în Romania acei ómeni servili cari s'ar dá de instrumente strainiloru. Rosetti desfatuesce pre Cusa de la asemene sperantii, desí scie bine (Rosetti) că sfaturile sale n'au fostu ascultate purure, astfel a avutu nenorocirea a dá sfaturi la dóue caimacamii (locutienintie domnesci) si tríi domnii, si dsale (lui Rosetti) s'a venit'u a contribuí la caderea aceloru dóue caimacamii si trei domnii.

Trecendu la domnia lui Cusa, l'interbeba cum s'a facutu de nupotea incape cu ministeriele, se schimbau de atate ori, inganá pre individi etc. Din a treia epistola reproducemu urmátóriele:

Cumu érá Romania in diu'a de 24 ianuaru, candu far'a te cunóscu, far'a fi auditu nici macaru de nume-ti ti-a oferitu corón'a ei? A! patri'a mea! cine te-a veditu in acea di si s'a mai îndouitu de puterea ta si de mirarea destinariiloru tale! Strainii insii te-au admiratu, te-au pismuitu si ti s'au inchinat'u tie. „Sunt dou-dieci de ani de candu suntu aci, a disu betranulu aginte alu Engliteroi, si numai acum am cunoscutu poporul Romanu!“

O suflare puterica planá in aeru. Nesece voci misteriose sioptiau si aduceau cugetarea romanéca de la Nistru pana la Tissa, care dicea înainte, înainte! Apoi întorcendu ochii spre Camera vedea cine-va cumu suflarea romanéca impingea totulu.

„In acelu momentu, mandatarii natiunii, — precum ti-am spus'o oficiale, principe, in diu'a de 27 Ianuaru la Iasi, — stingendu cu lacremele lor, foculu de ura, de divisiune, ce nenorocirile trecute aprinsesera între clase si partite, se luara unii p'altii in bracie si sarira cu totii peste fatalea prapastia, strigandu: Se traiesca Alesandru Ioanu!“

Si la aceste cuvinte, am adausu totu in diu'a de 29 Ianuaru, cele urmátóre:

„Toti, strainii séu romani, cari au fostu facia in acelu momentu solenu, si unicu póte in analele istoriei ómenirii, au disu, că secelele de durere si umilitia ce-a tescuitu natiunea romana, in locu d'a o uicide, n'au facutu de catu a comprime a ei putere spre a o face adi a s'aretá înainte Europei, d'o data si prin singura saltare, totu acea natiune juna si puterica pe care ca a fostu cunoscut'o candu érá bulevardulu de áperare alu civilisarii contra barbarismului.“

Si ti-am mai disu, te-am prevestitu oficiale, in numele natiunii, se bagi bine de séma căci acele dóue miltóne si jumetate de romani

cari m'au insarcínatu a-ti inchiná cu amóre si respectu animile lor, mi-au disu se-ti spunu c'acést'a va fi „pe catu vei tiné cu tariá stindariulu niriú, alu nationalitatii, alu dreptatii si alu libertatii.“

„In acestu minutu“ ti-amu disu, candu standu pe teremulu Moldovei simtímu toti că stámu la senulu acelei-a-si mame, fia-ne iertatu a a trage privirea Mariei-tale si a Europei întroge, asupra unor fapte din cele mai mari. „Europa a întielesu, si singuru Maria-sa n'ai simtítu nimicu, n'ai întielesu nimicu si pleca si indata dupa consululu rusescu, pe care l'ai fi si urmatu de nu te-ar fi opritu Romanii din giuru-ti si, pana la óre-care puntu epistol'a, ce ti-am tramisu. Daca inse educatiunea-ti trecuta te-a opritu d'a simpti in Iasi ceea ce simtíamu noi „standu pe teremulu Moldovei,“ simtítu-ai celu pucinu, ceea ce ai vedítu in Capitalea Romaniei in diu'a de 8—20 Fevruariu, candu a deschisu braciile ei ca se între „prinoipiulu Unitatii si alu libertatii?“ Se-mi dai voia mai antiu se reproducu aci cate-va linie din cele ce am scrisu atunci despre acea di.

„Marimea acestei serbari, unice in felulu ei póte de candu sunt aceste tiere si fórté rara in lume chiaru, este că nu erau gendarmi, soldati, oficiari, funtionari, séu clase de ómeni cari esisera a salutá sosirea unui domnitoru, fia celu mai bunu, celu mai dreptu si celu mai sublime dintre toti domnitorii, ei o natiune care se manifestá naintea Europei că este in adeveru o natiune fiindu că are unu principiu pe care lu recunóscu, lu va mantiné, s. e. l. — Dovéda, chiaru pentru cei orbi că natiunea saluta cu atata infflacare unu principiu este că totu acestu intusiasmu, acést'a mare si santa iubire a natiunii pentru Domnitorulu ei este pentru unu omu intru tóte si cu totulu necunoscutu.“ Si mai la vale. „Ferice pentru cei cari au întielesu si vai de cei cari au mai pututu remané in orbia chiaru dup'aceste mari somne,“

Cari ochi nu s'ar fi implutu de lacrimi de iubire in presint'a acestei natiuni ce ti-a esítu spro intimpinare in vestimintele ei de mirésa! Trecutul se uitase cu totulu, vechile ure personale si de partite perisera in flacar'a entusiasmului, toti se imbiau, se 'mbracisau, nu mai orá de catu o singura anima ce palpitandu de sperantia, de credintia, si de iubire, asceptá pe alesulu ei, alergá naintea lui spre a-i se oferí c'unu momentu mai nainte. Betrani, juni, femei, copii, o singura fíntia nu mai romasese care se nu fia, de la Banéca pana la Mitropolia, pe cale, la ferestre, pe ziduri, pe pomi, pe case spre a intimpiná pe mirele, si nu se mai vedé de catu o gradina de flori, in mediloculu caror'a chipurile ómeniloru inffacate de intusiasmu luciau ca unu sóre, si voile copilasiloru resunau ca cantarea pasareloru. „— Mama, Cusa se va uitá la mine? Mama, Cusa, sémena cu Dumnedieu? —“ Si cine scie se citésca in anemele barbatiloru ar fi gasitu acele-asi sante si naive simtiminte, căci nu érai pentru noi unu omu ei incarnarea dorintiei, a sperantiei si a vointiei nationale.

Asceptau nunt'a si veni unu convoiu, asceptau pe mire si li presintasi unu cadavru. Ai gasitu o natiune juna, capabile de intusiasmu si de eroismu si care credea in virtute, in libertate, in marirea si tari'a nationale si ai strunoinat'o, ai amagit'o, . . . încatu s'a lasatu

popularisatu (civitate donata) in gur'a poporulu presté totu, séu in o parte mare a lui, nu inse si unii termini usitati numai ici colé si ractiiti pintre cateva familii.

D. Macsimu sta cu totu-adinsulu, ca la alegerea terminiloru tehnicii (de arte, mesterii stiintic) se nu fimu prè scrupulosi, pentru că ne aflámu in an. 1867 de la Cristosu.

Apropos de acést'a Baritiu provocá pe origine, ca se incerce a dá de ces. numiri curatu romanesce la partíte constitutive ale carului, a natrului, resboiului séu stativiei de ticsutu si la tóte uneltele din casa.

Se nu ne tememu că cateva sute de vorbe comune nóua cu alte popóra ne vor compromite originea, istoria si nationalitatea nóstra. Acést'a ar fi o tomere cu totulu desiérta. Nici o natiune européna nu este curata de originea ce se dice a fi. Originea oricarci limbe este comprobata in lini'a prima prin formele sale, apoi si prin materialu. Tóte formele limbei romanesce sunt adevératu aduse din Italia si comune cu a le locuitoriloru acelei tieri, limbele romanéca si italian'a sunt si ele dóua dialecte corori ca si dialectele germane, ca si cateva slavóne; ambele au luat'u in sinesi eleminte

straine, inse cato si care? Cine mai scie ce limba avusera galii vechi amestecati cu locuitorii Italiei. Si unde este limb'a longobardiloru care a datu nume Lombardiei? Limb'a daciloru inea n'a potutu perí de totu, inse care sunt vorbele nóstre remase de la daci? Dóca limb'a magiara nu si-ar avé formele sale proprie fórté diferítóre de ale altoru limbe, ca ar fi in catu se tiene de materialu, mai multu slavóna de catu magiara. In limb'a magiara chiar si vorbele de prima necesitate, precum ház (casa), ablak (ferést'a), asztal (mésa) etc. sunt parte mare slavóna, in catu dóca judeci dupa materialulu limbei, esti silitu a recunóscu o mare rudire între poporul magiaru si între cele slavóna. Grecii moderni si-punu tóta silintia se scape de multi-mea vorbeloru slavóna si turco-arabice, inse nu pot'u. Ceea ce au patitu germanii cu purismulu loru o seimu cu totii.

Din acestea si mai alesu din alte cause enumerate de catra unii membri cu multa logica, societatea aflá de o parte, că voindu a compune dictionariulu trebuie se fimu totodata cu cea mai mare grigia pentru purificarea limbei, de alt'a inse, că ar fi unu lucru séu desiértu, séu si periculosu a voi se curatia limb'a roma-

néca facare lexicografu singuru de capulu seu; de aceea se decise ca mai antaiu se se adune la unu locu pre catu numai se póte materialulu întregu alu limbei, curatu séu amestecat'u asiá precum se afla elu in gur'a poporului presté totu si precum e pastratu in carti de ani trei sute încóce. Acelu materialu adunatu si ordínatu se va tiparí într'unuglosariu, dupa aceea se va trece cum am dice prin sita rara si prin cea désa; acést'a operatiune inse arc se decurga in sinulu sectiunii filologice, de la care va trece in cercetarea societatii academice plenarie. Se da cu socotéla că tóte aceste lucrari vor esí gata in vre o cinci ani. Pana atunci facare romanu si literati si iubitoriu de limba si-va tiené de detorintia sacra a culege cuvintele romanesce precum ai culege aurulu din nasipu si a le tramite la cate unulu din respectivii membri din provinci'a sa. Într'aceea membrii si-vor impartí culegerile dupa tienuturi. In catu pentru Transilvania érá vorb'a ca se se traga o linia din pasulu Buzeu pe Oltu in diosu presté Sibiiu dreptu la puntulu unde esc Murasiulu in Ungaria; totu ce cadedin cóce de acea linia ar remané in grigea unuia din membri. Se se mai traga alta linia drépta din Sibiiu dreptu

la Baia-mare, in catu se taia Transilvania in dóua parti pentru ceilalti doi membri.

Cercetarea de aprópe a dialectului macedoromanescu va reversá o lumina surprindatóre nu numai asupra misterieloru limbei nóstre, ci si asupra istoriei. Acelu dialectu a remasu pana acum necunoscutu nu numai invetiatiiloru europeni, ci spre rusinea nóstra, noi insine asiá numitii daco-romani inea nu-lu cunóscemu. Se spune că cei mai multi romani se afla in Tesalia. Asiá numitii mavrovlachi locuiescu mai spre Albani'a. Nu numai sute de sate, ci si mai multe orasie sunt pline de romani, Seres, Veli'a, Bitoli'a etc. Scóla din Bitoli'a pe care o afurisise episcopulu, s'a redeschisu in Maiu a. c. cu concessiunea lui Aoli-Pasia, s'a mai deschisu alte patru scóle romanesce in 4 comune. Scóla macedoromana fundata de gubernu in Bucuresci, condusa de archimandritulu macedoromanu Avergie are 16 elevi destinati a se re'n-tóroce in patri'a loru ca profesori. Pe asemenea cali vom ajunge si la cunoscint'a acelu dialectu. —

(Va urmá.)

